www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАКОНОДОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 36. — Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 14. лютого, 1922. — VOL. XXX. — No. 36. — Jersey City, N. J., Tuesday, February 14, 1922. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ГРОЗЯТЬ ВІЙСКОМ СТРАЙКАРЯМ

ПРОВІДЕНС, Ровд Айленд, — 11. лютого. — Губернатор стейту видав до робітників бавовняних фабрик, котрі страйкують від кількох тижнів проти зниженя заплати, проголошеної самовільно фабрикантами, відозву, в котрій грозить робітникам, що як в окрузі не скінчаться зараз заворушення, то він вишле в округ стейтової війска для удержання спокою і порядку.

Висилки війск домагаються властителі фабрик, котрі й обжаловують страйкуючих робітників за заворушення. Юнійні урядники заявили в публичній заяві, що вони о війска не просили, і що на їх думку порядок можна привернути без кликання війск.

СТРАЙК БАВОВНЯНИХ РОБІТНИКІВ ПОШИРЯЄТЬСЯ.

БОСТОН, 11. лютого. — В понеділок вийдуть на страйк ткальнні фабрики у Нешуа; сей страйк стоїть також у звязку з 20-процентовою зниженою робітничої заплати, проголошеної властителями фабрик без згоди робітничих юній.

Фабрики у Нешуа наймають коло 4,000 робітників.

АРЕШТУЮТЬ СТРАЙКАРІВ.

НЮПОРТ, Кентакі, 11. лютого. — Полковник Дентгарт, котрий стоїть на чолі стейтових війск, висланих в страйковий терен, вислав нині відділ жовнірів, щоби вони арештували усіх людий, що мали кидати погрози проти вояків і стріляти на зелізні валковні в Нюпорт.

Як першого арештата привели вони одного міського поліцмена, котрий був убраний в цивільне убранє і розмовляв з громадою людий. Його обжаловують за те, що він знав про нарушуванє прогібіційного закона, а не доніс про се властям. Запоруку за нього, котра виносить 10,000 долярів, зложив бувший шериф.

ДОГОВОРИ ПРИХОДЯТЬ ПЕРЕД КОМІТЕТ ДЛЯ ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ.

ВАШІНГТОН, 11. лютого. — Комітет сенату для заграничних справ уже дістав міждержавні договори, приняті на конференції держав у Вашінгтоні, і почав над ними дебату.

Наперед взято під увагу угоду чотирох держав про посілости на Тихому Океані, котра, як сподіються, стрінеться з більшою опозицією, як котрийнебудь другий договір. Сенатори Бора та Брандеґі ставили сенаторови Лоджови ріжні питаня в справі сього договору, але з їх сказовища не видно було великої опозиції до договору. Тому й сподіються, що договори будуть потверджені без трудности.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ПОДАТКІВ НА БОНУС ДЛЯ ЖОВНІРІВ.

ВАШІНГТОН, 11. лютого. — Як лише рознеслася вістка про те, що конгрес задумує наложити ріжні податки, щоби в той спосіб роздобути фонди на бонус для ветеранів світової війни, зараз з усіх сторін пішнеслася опозиція проти сього кроку.

Наперед проти нових податків запротестували представники ріжних фармерських організацій, як так звана Нешенел Ґрейд та Американська Федерація Фармерських Бюр. Ся опозиція фармерських організацій тим більше небезпечна для прихильників жовнірського бонуса, що в слід за заявою фармерських організацій підуть також ті члени конгресу, що приступили до фармерського блоку.

Зараз по фармерах пінесли свій голос проти нових податків представники фабрикантів, котрі стали протестувати проти накладання нових податків на себе.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНГ З'ГОВ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ПРОТИ ФАРМЕРСЬКОГО БЛЬОКУ.

ВАШІНГТОН, 11. лютого. — Промовляючи на Лізі Републиканських Стейтових Клубів президент Гардинг заявився за удержанием ніраямого подиву на партійні організації і остро критикував зусилля положити давні партійні угруповання, а передусім зусилля обєднання на основі інтересів, висловом котрого являється організація фармерського бльоку в американськім конгресі.

УЖЕ НАСТАНОВЛЕНО ДЕНЬ КОНФЕРЕНЦІЇ МАЙНЕРІВ ТА ЗЕЛІЗНИЧНИКІВ.

ІНДІЯНОПОЛІС, 11. лютого. — З згляду на те, що провідники зелізничих юній приняли прихильно пропозицію майнерської юнії Юнайтед Майн Верке́рс оф Америка обєднати майнерські та зелізничі організації в якийсь союз для оборони своїх інтересів, Джон Льюс, президент майнерської юнії, що подавець резолюції назначив речинець першої конференції на день 21. лютого сього року. Має вона відбутись в Шікаґо.

Конференція відбудеться зараз по скінченю майнерської конференції, котра має незадовго відбутися в Індіанополіс, а котра має заявитися проти якомубудь зниженю робітничої заплати майнерів. Свої зниженя домагаються властителі вугляних копалень, як лише сінчиться контракт межи ними та майнерською юнією. Контракт виходить для 31. марта.

Як висловився Льюс з запросіння по між до Шікаґо, союз межи майнерськими та зелізничими юніями має мати характер обороняючого союзу.

ПРОСЯТЬ О ПОМІЧ ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ СТРАЙКАРІВ У ВЕСТ ВЕРДЖІНІЇ.

НЮ ЙОРК, 11. лютого. — Сюди прибули представники вестверджінських майнерських організацій, щоби розвести акцію за допомогою терплячим страйкарям і їх родинам у Вест Верджінії.

Після їх заяви, коло 35,000 страйкуючих майнерів находиться в крайні нужді. На їх розрахунок, в окрузі є понад 70,000 безробітних майнерів.

ЗДЕРЖУЮТЬ РОБОТУ НАД ВОЄННИМИ КОРАБЛЯМИ.

ВАШІНГТОН, 9. лютого. — На приказ президента Гардінґа здержано роботу при будові нових американських кораблів, призначених на розібранє на підставі межинародних умов, заключених на вашінгтонській конференції. Наслідком сього зарядженя понад 4,000 докових робітників стратило роботу.

ЗЛОВИЛИ СУДДЮ В САЛЮНІ.

Стейтові війска стейту Кентакі і Федеральні прогибіційні агенти зробили в пятницю несподіваний трус в 30 салунах міста Нюпорту, Кентокі. Межи гостями салонів військові власти спіймали суддю Бютена зі стейтового суду в Кембел Каунті. Федеральні агенти кажуть, що вони будуть обжаловувати суддю за переступленє закона проти алькоголічних трунків, а місцевий прокуратор заповідає, що він буде обжаловати суддю за змову нарушувати закони, які допустився він, коли знав про нарушуванє закона салуністами, а не поробив проти них відповідних судових кроків. Суддя боронить, що він не знав про те, що в салунах продають горівку і другі горячі трунки, а до салуну попав лише тому, що він є адвокатом одного будівельного кооперативного товариства і прийшов до салуну, щоби дістати підпис на один контракт, зроблений сим товариством.

ЗА ДВА ДОЛЯРИ МІЛЮНЕР.

З Москви доносять, що американський доляр платиться тепер на урядовій виміні по 280,000 совітських рублів, але на приватній біржі можна дістати за нього 500,000 до 600,000 рублів.

Се подешевшенє рубля стоїть в звязку з недавним подорожінєм ложки та других необхідних товарів.

Перед війною царські рублі варта були в американських грошах по 51 і пів цента.

НЕБУВАЛИЙ ПРОЦЕС.

До шікаговського стейтового суду внесено позов, який певно можна назвати небувалим. Один Фулер вніс проти своєї жени позов за розвід, а за причину подав неприличну мову, якої мала вживати його жена до нього. Надзвичайне лежить в тому, що і позовник і пізвана є глухі і німі і порозуваються лише на міґи. Позовник заявив у суді, через знатока мови глухонімих, що його жена вміє знаками сказати такі соромні річи, що він не поважився сказати їх наголос в суді...

ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК ЗАСУДЖЕНЦЯ

В стейтовій илинойській тюрмі в Шікаґо находиться Гарвей Черч, котрий вижидає там виконання присуду смерти, виданого на нього за убитє двох продавців автомобілів. Його засуджено дня 17. лютого сього року, і зараз по засуді він почав голодовий страйк. Його адвокати вносили ріжні средства правні, але вони на ніщо не продалися, і суд заявив, що Черч такі мусить спокутувати смертю свої злочини. Рівночасно заряд вязниці побоюється за його житє, бо він початку своєї добровільної голодівки Черч стратив понад 40 фунтів на вазі; вони побоюються, що він не дійде до дня трачення, а помре скорше з голоду.

ЯК ЗА ДАВНИХ ЧАСІВ.

Якби корабель „Панонія" мав сотку літ, то йому повинноби нагадатися давні часи: він їхав з Лондону до Ню Йорку 28 днів, хоч нині сю дорогу звичайно відбувають за сім днів. Причиною такої великої повільности Корабля була буря, котра вдарила великим бурином в керму корабля і зломила її. Три рази кількох відважніших моряків спускалося на линвах, щоби звязати розбите стерно, і три рази кождий з них пробував в ледоватій воді тамдовго, що аж його витягали непритомного з води. Кілька разів підчас своєї подорожи корабель стрічав таку сильну бурю, що довгими годинами стояв на морю, зданий на ласку і неласку морських филь. Капітан каже, що лише невсипущій праці та великому самопожертвованню załоги може він завдячити, що корабель взагалі дойшов до порту і не затонув на морю.

СМЕРТЬ НАЙСТАРШОГО ЧОЛОВІКА В СВІТІ

У второк помер на одній індійській кольонії Ва-га-ган-да, індійський провідник, що уважав ся найстаршим чоловіком у світі. Мав він мати 137 літ, хоч богато лікарів висказувало сумнів щодо правдивости поданого ним віку, з огляду на те, що дату його уродженя не було найменчих документальних доказів. На всякий случай йому давали богато літ понад сотку.

На короткий час перед своєю смертю він говорив з одним гаветярем про себе і сказав йому, що він був жонатий 9 разів, але мав лише одного потомка, сина, котрий помер вже дуже давно; він не був ніколи жонатий з більше жінками рівночасно, як се трафлялося нераз серед Індіянів; він не курив до 30-ого року життя, але послідними роками курив дуже много; в домі ніколи не мешкав все був певний, що житє в домі забилоби його; все любив полювати, а будучи молодим, жив з польованя; його імя значить „поморщене лице", а надали його йому Індіяни тому, що його лице все вкрите глибокими морщинами та заговнами. Перед смертю він уже був майже зовсім сліпий, а зуби втратив вже яких 20 літ тому.

МАЛИ НАЙТИ ЛІКАРСТВО НА АНГЛІЙСЬКУ ХОРОБУ.

Двох лікарів, професорів університету імени Голкинса у Болтимор оголошують, що вони відкрили лікарство на так звану англійську хоробу (по англійськи „рикете"), котра викликає ріжні викривлення та згрубіння костий у дітий. Сим лікарством має бути рибячий тран („кад ливер ойл"). До такого заключення дійшли лікарі на підставі цілого ряду досвідів зі заживанєм трану та рівночасними дослідами при помочи лучів Ренґена. Рибячий тран має викликувати в костях такі зміни, що англійську недугу треба уважати виліченою. Зміни не даються доглянути відразу, але до місяця уже слідно корисні наслідки заживання. За два-три місяці тіло набере уже тільки солі з трану, що лише в ніжних кінчиках костий можна прослідити які-такі остатки бувшої недуги.

МОСКОВСЬКІ КАТИ.

В офіціяльних большевицьких кругах, як переказують втікачі, йде підготовна праця для оголошення двотижневого терору по всій Україні для боротьби з контрреволюцією.

ЕКОНОМІЧНА РУЇНА РОСІЇ

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ПРЕДСТАВНИК В БЕРЛІНІ КАЖЕ, ЩО БЕЗ ЧУЖОЇ ПОМОЧІ РОСІЇ ТЯЖКО РАТУВАТИСЯ З РУЇНИ.

ПАРИЖ, 12. лютого. — Берлінський кореспондент паризького французького дневника „Матен" розмовляв з тамошнім російським торговельним представником Стоманяковом про відносини в Росії.

Стоманяков сказав, що Росія находиться в руїні. Коли б другі держави їй помогли, то можнаб її відбудувати економічно за яких 3 до 4 років, і тоді з голоду померло би всего лише кількасот тисяч людий. Але якщо Росія не дістане помочі, то на відбудову її треба буде 15 літ і за той час помре в Росії 10 до 12 мілїонів людий з голоду і пошестий.

Він заявив, що від грудня, 1920, до 15. жовтня 1921, большевики видали 390 мілїонів рублів в золоті.

Сі гроші се останки золотого засобу в Росії і видавано їх головно на поживу, значить на такі річи, які давнійше Росія вивозила (з України) заграницю.

Се Стоманяков назвав найбільшим економічним пораженням Росії.

ФРАНЦУСЬКО-АНГЛІЙСЬКЕ НЕПОРОЗУМІННЄ З ПРИВОДУ ГЕНУЕНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПАРИЖ, 10. лютого. — Французький премієр Раймонд Пуанкаре у своїй ноті до британського правительства поставив такі умови: 1. Большевицький уряд мусить приняти перед генуенською конференцією протокол з Кан; 2. конференція в Генуї не має оспорювати існуючих договорів; 3. алянти мають мати право вторкатись у внутрішні справи Німеччини й Угорщини, якби там були заходи привернення повалених династій до влади; 4. пошановане чужинецьких прав і посілостий в Росії до часу існовання большевицького уряду має бути забезпечене не-російськими властями; 5. не треба загальної умови проти нападів одної держави на другу; 6. відложити речинець скликання генуенської конференції на три місяці.

Британський премієр Лойд Джордж заявив в парляменті, що не треба відкладати речинця скликання конференції в Генуї.

Се поставило французького премієра в прикре положенє і тому він, як кажуть, тлядає порозуміння з британським премієром.

КОРОНАЦІЯ РИМСЬКОГО ПАПИ.

РИМ, столиця Італії, 12. лютого. — Пія XI. короновано сьогодня в церкві св. Петра 261-ним папою святої римської церкви.

Папа був обтий в білий одяг і засів на величнім престолі. По обох сторонах стояли кардинали.

Папську корону прикрашену в 700 діямантів і дорогих камінів підніс до престола один кардинал.

Папа виглядав дуже змучений і бідий, коли благословив тисячі народу.

Церква св. Петра, яка містить 60,000 людий, була битком набита.

Італійський нарід ставиться дуже симпатично до нового папи, що видно було з грімких окликів „Віва Ратті!"

Коло церкви було ще більше народу. Зібралось до 200,000, які пів години із запалом витали нового папу. Вкінці Пія XI. вийшов на бальком і поблагословив зібраний нарід.

Коронація відбулась у старинний спосіб з усіми останками старинних принципів і звичаїв.

БОРОТЬБА МІЖ ІРЛЯНДЦЯМИ Й ОЛСТЕРЦЯМИ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 12. лютого. — Боротьба ірляндських самостійницьких жовнірів з поліцменами в Олстері досі ще не спинилась. Олстерське правительство післало війско для береження границі.

Британських війск нема на терені сеї боротьби і се впливає, що у перепалках нема великого розпорячкування.

МОЛИТВИ ЗА СВІТОВИЙ СУД.

ГАГА, столиця Голяндії, 12. лютого. — Нині відбулись у всіх церквах богослуженя за благословенєм для Постійного Суду Міжнародньої Справедливости, який відчиняється тут урядово 15. с. м.

АНГЛІЯ ДАЄ ПОЗИЧКУ АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 12. лютого. — Британське правительство повідомило австрійське правительство, що Англія дасть Австрії позичку в сумі двох мілїонів фунтів стерлінґів (около 10 мілїонів долярів).

УДОСКОНАЛЮЮТЬ СПОСОБИ УБИВАННЯ ЛЮДИЙ

МАДРИД, столиця Еспанії, 12. лютого. — Телеграфіст в Корунні винайшов новий машиновий кріс, який має 50 магазинів і викидає без устанку 240,000 стрілів протягом години.

ВОВКИ НАПАДАЮТЬ МІСТА І СЕЛА НА УГОРЩИНІ.

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини (Мадярщини), 12. лютого. — Недавні снігопади вигнали цілі тічні вовків з лісів, які найшли місто Добренд, де з голоду нападають людий.

Недалеко Міскольца зїли вовки трох рубачів.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Сим подається до загального відома, що Екзекутива У. Н. Союза, в увзглядненню численних домагань урядників відділових, з огляду на усталений звичай по відділах У. Н. Союза, в цій порі року приймати нових членів до організації за зменшену ціну вступного, ухвалила, що в місяцях СІЧНИ і ЛЮТИМ 1922 року буде приймати НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА ЗА ОПЛАТОЮ ТІЛЬКО 50 ЦЕНТІВ ВСТУПНОГО.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:

ІВАН КАПИТАНЮК, голов. секретар.

Дано в Джерзи, Сіти, Н. Дж. 28 грудня 1921 р.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.-J. on March 30, 1911, under the Act of March 5, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
Three cents the copy.			
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Ні оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЗДОБУТКИ ВАШІНҐТОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Межинародна конференція, котра радила у Вашінґтоні через три майже місяці і покінчилася кілька днів тому назад, може похвалитися деякими успіхами. Річ певна, що сі успіхи не такі великі, якби дехто з її ворогів, — передовсім з тих, що там не були прошені, — хотіли вмовити. Та успіхи конференції не можна мірити замірами тих що не були на ній, але замірами тих, що її уряджували. Колиб мірити вашінґтонську конференцію вишуканими мірами, колиб питатися, чи вона зробила війну неможливою, чи вона полагодила раз на все всі справи Тихого Океану, і т. п., тоді звичайно висліди конференції випадуть дуже мізерно. Такої однак міри по вашінґтонській конференції прикладати не можна, бо її автори таких далекосяглих цілий собі навіть не ставили, уважаючи їх з гори за неможливі до осягнення.

Скликуючий вашінґтонську конференцію, американський уряд мав на ціли добуте певних конкретних, докладно означених річий. Відповідно до тих замірів треба й мірити успіхи вашінґтонської конференції. Американський уряд передусім бачив, що Америка попадала в кручію перегонів в морських зброєннях, які великими податковими тягарами можуть звести на ніщо всякі змагання повернути до нормальних умов; хоч американський уряд знав, що в тих перегонах побідником вийшлаби таки Америка, завдяки величезній маєтковій силі сього краю, мимо сього він постановив попробувати, чи не вдасться йому запобігти величезним видаткам на будучі війни через якийсь межинародний договір. Такий договір мусівби усунути в значній мірі взаїмне підозріння держав, конкуруючих зі Злученими Державами, передовсім на Тихому Океані та в краях так званого Далекого Сходу. Отсе в грубших начерках були ті цілі, які мав на оці президент Гардинґ, коли згодився на внесенне сенатора Борі і приказав своїм прихильникам в сенаті за ним заявитися. Після сих замірів треба й мірити успіхи вашінґтонської конференції.

Щодо зменчення видатків на морські зоруження, то тут американські дипльомати віднесли рішучу побіду, хоч може не таку, як собі бажала Анґлія та Італія. Пять головних морських потуг згодилися на значне обмеженне своїх морських плянів і на здержанне перегонів в морських будовах на найблизчих десять літ. Вже се одно, що в той спосіб сі держави заощадять коло 12 міліярдів долярів, є неабияким здобутком і вкладом в економічну повоєнну відбудову. Правда, зменчення фльот не зносить можливости війни, але на всякий случай усуненне перегонів у фльотних видатках зменчує до деякої міри її небезпеку.

Не можна вже признати тільки успіху американській дипльоматії в полагодженню справ Тихого Океану та справ Далекого Сходу. Про успіх в тім напрямі можнаби говорити тоді, колиб Америці вдалося покласти край імперіялістичним посяганням европейських та азійських імперій в Китаю та на азійських островах. Та Америці се не вдалося, хоч і тут вона може похвалитися певними удачами. Хоч Китаю не визволено зпід тяжкої руки Япону та других імперіялістичних держав, все таки його положенне значно поправилося; Китай буде на будуче богато свобіднійший в своїй народній господарці і ся свобода, належито використана, може стати сильною основою для політичного визволення, великої, а нещасної країни.

Приняту конференцією заборону вживання на війні утрійного газу та підводних лодок проти торговельних кораблів великим успіхом назвати не можна. Ухвала звучить гарно, але навіть краснорічиві її автори сумніваються, чи будуть її виконувати. Кождий закон мусить мати санкцію, себто кару установлену на його проступника; такої санкції згода про гази та субмарини не має, і тому її не можна назвати законом, тобто обовязуючим правилом. Все таки і вона має певне, моральне значіне як вислів розбуджуючогося сумління всего людства проти звірств війни.

Через те власне збираючи разом до купи усі висліди праці конференції, можна їх уважати гарними початками для дальшого межинародного діла. Коли їх уважати як завершенне діла, то значіне їх невелике. Коли на них дивитися як на основу дальшої праці коло привернення нормальних умов у світі, вони набирають на вазі. Такий вплив вони й готові мати на американський народ. Від скандальної невдачі медоточивого Вилсона на парискій конференції американському народови відкинуло смак мішатися в справи світа, а передовсім в справи Европи. Коли взяти під увагу, що без участи Америки цілий світ не може вернути до нормальних відносин, то віра в успіх вашінґтонської конференції важний з того згляду, що вона заохочує американський народ ще раз попробувати щастя на поли межинародної політики. Голоси американських газет про вашінґтонську конференцію вказують, що такий власне настрій вона й викликала серед Американців. Про се свідчать не лише заяви газет, ворожих теперішньому урядови, але голоси безпартійних газет, які від початку конференції дуже скептично (недовірливо) дивилися на неї. Чим більше американський народ набере охоти мішатися до европейської політики, тим більшим успіхом тішиться вашінґтонська конференція.

ГРОШІ НА БОНДИ
ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ НА АДРЕСУ:
DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA (2nd Dep.)
1901 COLUMBIA ROAD, N. W., WASHINGTON, D. C.
ТА ПОДАТИ ІМЯ І АДРЕСУ. БОНДИ ВИСТАВЛЕНІ НА 5, 10, 25, 50 ТА 100 ДОЛЯРІВ.

ВЕЛИКІ ГОКОВИНИ.

Проголошенне державної самостійности Української Народньої Республики (22. січня 1918) і проголошенне державного зєднення українських земель (22. січня 1919).

(Від власного кореспондента).

Сьогодня, 22. січня, минає чотири роки, як Українська Центральна Рада в Київі, під якої проводом українські землі бувшої Росії утворили Українську Народню Республику, проголосила своїм четвертим універсалом з 22. січня 1918 р. державну самостійність Української Народньої Республики.

А три роки минає сьогодня, як в Київі, на Софійській площі, перед святочно зібраним народом, проголошено універсал Директорії Української Народньої Республики про те, що українські землі бувшої Австро-Угорщини приєднуються до Української Народньої Республики:

З сього приводу хочу Вам, американські Браття, подати історію сеї преважної в відносі української державности події, якою було проголошенне державного зєднення українських земель.

* * *

Як тільки на руїнах Австро-Угорщини українські землі, що належали до того часу до Австро-Угорщини, утворили Західно-Українську Народню Республику, — в Українській Національній Раді, яка була найвисшою владою Західно-Української Народньої Республики, підйнято думку зєднення українських земель в одну державу.

Серед боїв з Поляками, Українська Національна Рада у Львові на засіданню в неділю, 10. падолиста 1918 р. приняла одноголосно отсю ухвалу:

„Українська Національна Рада, як найвисша влада українських земель бувшої австро-угорської монархії, в змаганню до здійснення національного ідеалу всего українського народу, поручає Державному Секретаріятови поробити потрібні заходи для зєднення всіх українських земель в одну державу".

Того самого 10. падолиста мало відбутися святочне заприсяжене членів Державного Секретаріяту, правительства Західно-Української Народньої Республики. Українська Національна Рада стала на тім, щоб висше подану ухвалу про потребу зєднення приняти ще перед заприсяженням членів Державного Секретаріяту, так, щоб вони, присягаючи, знали, що присягають перевести зєднене.

* * *

Маючи на увазі висше подану ухвалу Української Національної Ради, Рада Державних Секретарів, зараз після приїзду зі Львова (бо Львів заняли польські грабіжники) до Тернополя розпочала з Директорією Української Народньої Республики переговори в справі зєднення. Переговори відповідали настроєви обох сторін, і вже 1. грудня 1918 р. заключено в місті Фастові отсей „Передступний Договір":

„Передступний Договір, заключений дня 1. грудня 1918 року в місті Фастові між Українською Народньою Республикою й Західно-Українською Народньою Республикою про маючу наступити злуку обох українських держав в одну державну одиницю, — такого змісту:

1) Західно-Українська Народня Республика заявляє сим непохитний намір злитися в найкоротшім часі в одну велику державу з Українською Народньою Республикою, значить, заявляє свій намір перестати істнувати як окрема держава, а натомість увійти з усею своєю територією й населенням, як складова частина державної цілости, в Українську Народню Республику.

2) Українська Народня Республика заявляє сим рівнож свій непохитний намір злитися в найкоротшім часі в одну державу з Західно-Українською Народньою Республикою, значить, заявляє свій намір приняти всю територію й населення Західно-Української Народньої Республики, як складову частину державної цілости, в Українську Народню Республику.

3) Правительства обох Республик уважають себе звязаними висшими заявами, то значить: уважають себе посполу обовязними со державну злуку можливо в найкоротшім часі перевести в діло, так, щоби можливо в найкоротшім часі обі держави утворили справді одну неподільну державну одиницю.

4) Західно-Українська Народня Республика, з огляду на витворені історичними обставинами, окремими правними інституціями та культурними й соціяльними ріжницями окремішности життя на своїй території, й її населення, як будуча частина неподільної Української Народньої Республики, дістає територіяльну автономію, якої межі значить у хвилі реалізації злуки обох Республик в одну державну цілість окрема спільна комісія за ратифікацією її рішень компетентними законодатними і правительственними державними органами обох Республик. Тоді також установлені будуть детальні условини злуки обох держав."

Сей договір, списаний у двох примірниках, як двох окремих оригіналах, по одному для правительств кождої з обох держав, може бути опублікований за згодою обох правительств, т. є. Директорії Української Народньої Республики і Ради Державних Секретарів Західно-Української Народньої Республики.

Директорія Української Народньої Республики: **В. Винниченко, П. Андрієвський, Ф. Швець, С. Петлюра,** отаман українських республиканських військ.

Повновласники Ради Державних Секретарів Західно-Української Народньої Республики: **Др. Льонгин Цегельський, Др. Дм. Левицький".**

* * *

На основі сього передступного договору оба правительства обовязалися як найшвидше перевести справу зєднення.

Тому справа зєднення була першою справою, якою занялася Українська Національна Рада, скликана на сесію до Станиславова.

На засіданню 3. січня 1919 р. Українська Національна Рада приняла в сій справі одноголосно отсю ухвалу:

„Ухвала Української Національної Ради з дня 3. січня 1919 р. про злуку Західно-Української Народньої Республики з Українською Народньою Республикою.

Українська Національна Рада постановила:

Українська Національна Рада, виконуючи право самовизначення українського народу, проголошує торжественно зєднене з нинішним днем Західно-Української Народньої Республики з Українською Народньою Республикою в одну, одноцільну, суверенну Народню Республику.

Зміряючи до найкоршого переведення сеї злуки, Українська Національна Рада затверджує передступний договір про злуку, заключений між Західно-Українською Народньою Республикою і Українською Народньою Республикою дня 1. грудня 1918 в Фастові та поручає Державному Секретаріятови негайно розпочати переговори з Київським Правительством для сфіналізування договору про злуку.

До часу, коли зберуться Установчі Збори Зединеної Республики, законодатну владу на території бувшої Західно-Української Народньої Республики виконує Українська Народня Рада.

До того-ж самого часу цивільну і військову адміністрацію на згаданій території веде Державний Секретаріят, установлений Українською Національною Радою, як її виконуючий орган."

Після одноголосного приняття сеї ухвали Президент Української Національної Ради, др. Евген Петрушевич, заявив:

„Ухвалений закон полишиться в нашій історії одною з найкрасших карт. По лінії зєднення не було між нами двох галок. Сьогоднішний крок піднесе нашого духа і скріпить наші сили. Від сьогоднішнього дня істнує тільки одна Українська Народня Республика. Нехай вона живе!"

Рівночасно Українська Національна Рада вибрала делеґацію, зложену з 65 осіб, яка мала нотифікувати ухвалу про злуку Директорії і Трудовому Конгресови Української Народньої Республики в Київі.

* * *

В Київі відбулося святочне проголошенне зєднення 22-го січня 1919 р. на Софійській площі. Директорія Української Народньої Республики проголосила зєднене отсим універсалом:

„В імени Української Народньої Республики проголошуємо Директорія цілому українському народови велику подію в історії нашої української землі.

Дня 3. січня 1919 року в місті Станиславові Українська Національна Рада Західно-Української Народньої Республики, як представниця всіх Українців Австро-Угорщини і як найвисший законодатний їх орган, святочно проголосила зєднення Західно-Української Народньої Республики з Українською придніпрянською Народньою Республикою в одну суверенну Народню Республику.

Витаючи з великою радістю сей історичний крок наших західних братів, Директорія Української Народньої Республики рішила приняти до відома се зєднене і ввести його в житте згідно з умовами, які означено в ухвалі Української Національної Ради з дня 3. січня 1919.

Від нині во єдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини одної України, Західно-Українська Народня Республика (Галичина, Буковина й Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна. Від нині є єдина незалежна Українська Народня Республика. Віднині український нарід, у вільненний могучим поривом своїх власних сил, має тепер змогу зєдинити всі змагання своїх синів для утворення нероздільної, незалежної української держави на добро і щасте робочого народу.

Після проголошення зєднення Директорією, Делеґація Української Національної Ради взяла участь в Трудовім Конгресі як представництво Західно-Української Народньої Республики.

На першім засіданню Трудового Конгресу, 23. січня 1919, др. Степан Витвицький від імени делеґації Української Національної Ради прочитав ухвали Ради про зєднене, а секретар Трудового Конгресу Золочанський прочитав універсал Директорії про зєднене. Оба акти Трудовий Конгрес приняв одноголосно.

В кінці „закон ухвалений Конгресом Трудового Народу України на засіданню 28. січня 1919 про форму української влади" постановив:

„З огляду на небезпечний військовий час доручити власть і оборону краю Директорії Української Народньої Республики, яка, доповнена представником від Наддніпрянської України, до опідпуючої сесії Трудового Конгресу має бути верховною властию..."

На основі сеї ухвали Президент Української Національної Ради др. Евген Петрушевич увійшов в склад Директорії Української Народньої Республики.

* * *

Лихоліття, спричинене наїздом Московщини і Польщі на землі зєдиненої Української Народньої Республики, перешкодило будові української держави і державному зєдиненню українських земель.

Одначе ідея зєднення, проголошена перед трьома роками, жива і вічна і український нарід здійснить її.

Прага, 22. січня, 1922.

Др. Михайло Лозинський.

ГИМН.

Побідна пісне, загреми,
Довоєй вже терпіли ми,
Знущання, муки і обиди —
Терпіти далі навіть встиди!
З краю обиз, терпінь, могил
Устань, хто крапаю має сил —

В кого надії світ не зблід,
Гей, до борні! гей, до побіди!

Не вижидати нам чулес,
Щоб сам собою ворог щез,
Не скинуть ласки небеса —
Самі творімо чудеса!
Отонь із душ, із серця грім
Міцною волею крепніть!

В кого надії світ не зблід,
Гей, до борні! гей, до побіди!

С. Яричевський.

КОЛИ НЕПРАВДА ЛЮТА...

В сам час, коли неправда люта
Найвисше голову здіймає,
В сам час, коли народні пута
Найдужче тиснуть і закута
Народня мисль мовить німі,
Довкола найтемнійша тьма,
Надії в просяку немає, —
В той час якраз ви не теряйте
Надії й твердо теє знайте,
Що в пруги розсипеться тюрма,
Народ-раб з-під ярма,
В зневірі рук не покладайте,
І уплывайтеся з ярма.

Іван Франко.

JERSEY CITY, N. J.
Музична Банда ім. Остапа Нижанівського з Українського Народного Дому в Джерзи Сіти (на горі міста) устроює ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в суботу, дня 18-го лютого 1922 р. в гали „Odd Fellows", Bergen Square, Jersey City, N. J. Половину чистого доходу для українських жовнірів у Чехословаччині. Початок о годині 6-ій вечер. Вступ 50 центів. 36,38,40

ПОЛЯКИ БОЯТЬСЯ ЗА СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

(Кореспонденція „Свободи")

Краківський „Час" пише в ч. 16. між иншим таке:

Держави не признали рижського договору і (тим самим) ніколи не признали за польську власність ні Виленщини, ні Волині, ні Східної Галичини... Анґлія зробить усе, аби теперішні польські границі на сході були змінені, як доносить з Франції кореспондент „Варшавскої Газети".

Польська опінія, відзвичаєна через тілько літ від міжнародних справ, не дощінює ваги дипльоматичних рішень. Арґументи такі, як: „хто нам це відбере?" — „Анґлійські кораблі не припливуть Дністром (до Галичини)" — мають для Поляків більше значінне, ніж те, яке вони в дійсности заслугують. Польська публична опінія не рахується з тим, що землі, невідібрані Польщі сегодня, можуть бути заквестіоновані й відібрані як тільки відже Росія.

Це може остання відповідна хвиля до полагодження справи Виленщини і Східної Галичини на дипльоматичнім терені в умовах добрих для Польщі. Ті, що так бундючно кричать, щоби полагодити ті дві справи не рахуючись з недвозначними вказівками Франції й Анґлії, — це люде несовісні або недосвідчені. Одні хочуть тим здобути собіداку виборців, інші просто не розуміють заграничної політики й ситуації. Більшість сойму повинна поважно взятися до тої справи. Коли возьметься до неї зде, або зовсім до неї не возьметься, то випустимо з руки останню нагоду, щоби инші держави признали теперішну східну границю Польщі.

„Час" потішає своїх читачів, що Франція готова свою бувшу союзницю Росію цілком знищити й відступити Полякам багато земель, які колись належали до Росії та що Анґлія також готова до переговорів у тій справі.

Рівночасно приносить преса вістки, що в нутрі Польщі більше знов безробітте, особливо в металевім промислі (Гляди „Франкфуртер Цайтунґ" ч. 52). Словом — тріщить Польща в нутрі й на зовні. Ратунок галицького племени українського народу недалекий. Здається, що Польща сим разом на заше буде усунена з українських земель. Остане панованне її лишить найдовше і найпоганійше враженне.

Відень, 24. січня, 1921.

А. Чекановський.

THE ARMENIA OF EUROPE

A Country Undergoing Treatment from Invaders Similar to that Accorded to Poland by Prussia or Armenia by Turkey.

"There are eight national questions of European concern to be solved: the Danish, French, Polish, Ruthenian, Roumanian, Italian, Bohemian, and Southern Slav. The true solution of these questions involves the dismemberment of Austria-Hungary, the liberation of the non-German minorities of Germany, and the removal of the Turks from Europe."

Thus, the New Europe, that foremost magazine of international affairs, in 1916, summarized the nationalist problems of Europe. Half a decade later we may review how far the victors have carried their program of national emancipation of the submerged races. The Danes of Germany have been incorporated in Denmark, Alsace and Lorraine have been reutned to France. The Roumanians of Russia, Austria, and Hungary have been united with their brethren in the kingdom of Roumania. Italy has been united with Italia. Prussia have been united under their own national government. The Italians of Italia Irredenta have joined the kingdom of Italy. The Czechs and Poles, demand the discontinuation of the Polish occupation of the country and the recognition of the popular government selected by the people. For two generations the Galician Ukrainians had endured the autocratic rule of the spoiled child of the Hapsburgs, the Austrian Pole: and at the Empire's disintegration they were, contrary to the declarations of Western-European nations, delivered again into the hands of their century old enemy.

Poland, freed from the rule of her partitioners, was permitted to chemist, as the first act of her international policy, a deed identical with that by which she had been dismembered. Under the pretext of defending the country against the Bolsheviki, Poladn was authorized to invade with her armies, to occupy by force, and against the will of the people to hold East Galicia, where the Polish element consists entirely of nobility and the remnanats of Austrian bureaucracy. The East Galicin government, which had been elected by the majority of the people of the country, was driven into exile and the country was made the prey of the Polish government. It was subjected to an arrogant and merciless rule, the main object of which is the physical extermination of the Ukrainian race and a thorough Polonization of the country, rich in fertile soil, forestry, and mineral resources. For more than two years East Galicia has suffered from Polish hatred as oppression which surpasses the worst that the Poles themselves had even suffered from the hands of Russian Tsars and Prussian Junkers. The defenders of the country against Polish invaders were imprisoned, tortured, hanged and shot. The Ukrainian schools were closed, the Ukrainian language forbidden. The Ukrainian intellectuals, peasants, and clergy were subjected to all kinds of chicanery, humiliations, persecutions. Their land was taken away by the Polish government, and their country has been colonized with Polish colonists imported from Poland.

All these and similar things were done and are being done while the political status of East Galicia remains unsettled. Indeed, Austria has resigned all her rights to East Galicia, but the matter stands unsettled. The Polish government is in exile, the army in various neighboring countries, the people either in jail, or sent of them, in abject servitude. The Allied governments repeatedly emphasized the necessity of settling the question conclusively, but so far nothing has been done either for final solution or for the temporary alleviation of the suffering of the people. In the heart of Europe the Galician Ukrainians see the fate of the Armenians hovering over them.

The Polish government did all in its power to put off as far as possible the solution of the question of East Galicia by the West-European powers. In the meantime, it endeavors to secure on all sides the recognition of its claims to the unhappy country. It stirs up the Slovaks to disrupt Czechoslovakia and then bids for the recognition of Polish claims to East Galicia by the Czechoslovak government in exchange for her „abandonment" of the Slovaks. It swaps the recognition by Roumania of Polish claims to Galicia for the recognition by Poland of Roumania's claims to Uorthern Bukovina. It finally makes peace with Russian Bolsheviki and recognizes their claims to the central and Eastern parts of Ukraine to obtain recognition of Poland's claims to East Galicia. With these barters on hand, Poland hopes to induce the West-European powers to confirm her claims to the invaded country or at least to acquiesce forever in her occupation.

But the people, who had withstood centuries of oppressions by Tartars, Poles, Russians, Germans, and Magyars, have not collapsed. Though persecuted, maltreated, martyrized, their spirit remains unbroken. The Polish government by its policy failed to win one single Ukrainian party to consent to the Polish occupation of the country. Nay, not even one single prominent Ukrainan man has declared himself in favor of Poland. All classes of the people, rfom the handful of Ukrainian nobility headed by the Ukrainian archbishop of Lemberg, the landless city proletarians pauperized in the industry-less country; all parties, from the conservative clergy to the socialists; all strata of society, farmers, intellectuals, townspeople as well as villagers, — in a word, the whole country, not excepting even the numerous Jews and some prominent foreign statesmen, demand the discontinuation of the Polish occupation of the country and the recognition of the popular government selected by the people. For instance, Professor Breiter, a Polish author and for many years a delegate to Parliament from Lviv (Lemberg), signed a protest against the Polish invasion of East Galicia.

The people of East Galicia still have not lost hope in the sense of justice of the great democratic leaders of the world. They are aware that the sympathies of the world cannot be with imperialistic Poland, but they simply are tired of the unceasing struggle against their oppressors. The peace of Europe depends on their retaining this confidence. Galicia must be freed from foreign oppression and the Ukrainians must enter the circle of free nationalities ruling their country according the will of the majority.

(Capital Press Bureau, Washington, D.C.)

ЗАМІТКА. — Подаємо у „Свободі" вже другу статю з американського пресового бюра у Вашінґтоні, Capital Press Bureau, в обороні нападеної української Галичини.

Се бюро подає статті, що містять цікаві відомости про теперішні події, і розсилає до американської преси для передруку.

Тесаме можуть зробити і наші читачі, коли сю статтю зі „Свободи" до місцевих американських газет з прошенням, щоби її передрукували.

Так деякі наші читачі зробили з попередньою статтею, яку ми помістили були у „Свободі" за згаданий вашінґтонським бюром.

! ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ., ПОЗІР!

Повідомляється, що отворенне Укр. Нар. Дому і БАЛЬ відбудеться 19-го лютого б. р., точно о годині 2. пополудни під ч. 1020 N. 9th St. Проситься всіх як з Іст Ст. Луіс так і з Ст. Луіс, Міссурі приїхати тай подивитися на нашу народну святиню яку ми збудували в нашій малій місцевости. На бали буде грати українська музика. За добру забаву ручать комітет. 34,36

ЗА УРЯД УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ:
Іван Тимкевич, предс.,
Дмитро Іванцук, секр.
Михайло Маґаш, касієр,

CUNARD-ANCHOR
Найпосліпший модерні кораблі в світі. Найчемнійша обслуга для пасажирів. У Вашій місцевости або сусідним місті знаходиться наш місцевий агент.
До Польщі, Литви, Росії, України і всіх Балтійських країн через Гамбург.
SAXONIA ..... March 7
Кабіна $130; III. клясса $103.50.
Такса $5.00.
Через Шербурґ, Саутгемптон, Ліверпуль і Ґлезгов:
SATURNIA (з Портленд) Feb. 16
ALBANIA (любіни тільки) Feb. 18
ALGERIA ..... Feb. 25
SCYTHIA ..... Feb. 25
Через Анґлію або Гамбурґ до Данциґу $105.50; Либав $110.00.
Такса $5.00.

ДОПИСЕ

КЛІВЛЕНД, О.

Польські звірства без границь!

З листів і з часописий довідуємося про ляцькі злочини, які діються над українським народом на нашій прадідній землі. На цілій кули земській яма народу, котрий був би так покривджений як Українці. В середновічних часах Татари таких злочинів не допускалися, як у двайцятім столітю Ляхи допускаються. Татари в 13-тім столітю, як забрали Україну у свої руки, то не мішалися до народного життя, звичаїв та віри, тільки вимагали від Українців податку, а князі і весь уряд на Україні були українські. А Ляхи, як загарбали українські землі, як в давних часах, таксамо і в теперішних часах, то запроваджують польський порядок. А польський порядок то є: розстрілюють і увязнюють найкращих синів України, замикають українські школи і читальні та усувають українських професорів, учителів і урядників за те, що вони є Українці. З українських церков роблять костели, а декотрі церкви навіть динамітом у воздух пускають. От се є польський порядок і культура!

Не кажіть ніхто, що мені в голові сидить церква та релігія, а більше ніщо, бо я належу до тих людий, котрі вважають, що щоби то не було українське, то ворог не сміє сего рушати; нехай собі сам український нарід порядок робить так, як розуміє, а ворог не сміє й рукою діткнутися до сього, що є українське. Як церкви так і школи на українській землі є побудовані за українські гроші і українськими руками, тож тільки український нарід має право до них, але не відвічний ворог Лях.

Ляхи є ворогами українського народу від 1000 років. В 14-тім столітю, як Ляхи загарбали часть українських земель, то зараз намагалися зпольщити Українців. А в 16-тім столітю, як силою накинули унію українському народови, то польські чорні Єзуїти при помочі католицизму хотіли весь український нарід зпольщити. І богато вони Українцям пошкодили, бо при кінци 17-го і на початку 18-го століття богато української інтелігенції, а найбільше студентів, перейшло на польське, бо хто був Українцем, то не мав права до уряду. Ляхи й нині таких способів уживають, яких давно вживали, але тепер так їм не вдасться, бо в середновічних часах, як заборонили українську школу і заперли уста Українцям, то на тім і скінчилось, а нині того не потрафлять, бо Українці з чужих країв і з усіх сторін кричать перед цивілізованим світом, яка їм та їхнім братам кривда діється.

Ляхи у своїх газетах кричать, що Східна Галичина є польська, бо по містах всюди є більшість „польскей людносці". А де кождий Українець аж надто добре знає, що в Галичині у містах Поляки то є зайшли нарід, бо давнійше, за польських королів, польські власти заселяли українські міста Ляхами, так як нині кольонізують Східну Галичину. За польських королів Українець не мав права будуватися в місті, а навіть до ремісничого цеху не мав права вписатися. Отжеж не дивниця, чому Ляхи зпольщили декотрі українські міста. В Східній Галичині по містах Ляхи то є лише: шевці, кравці, ремісники, кушніри, замітайки і така вся та зволоч-бараби.

Як би українська земля була така, як польська, то ми є певні, що на неї ніхто зубів не острив би; але що українська земля є чорнозем і на всьо богата, тому то злодії з усіх сторін нападають на неї так, як вовк на вівцю. Але нехай вороги знають, що хоть би вони собі всі зуби поломили, то побіда таки мусить бути наша! Ми чужого не хочемо, але й свого чікому не дамо! Ми віримо, що ті непрошені гості, котрі проти нашої волі налізли на українські землі і хотять опікуватися українським народом, забируться там, відки прийшли; але з такою парадою пійдуть і таку гостину дістануть, що більше не схотять і подумати про те, чого до сего часу так дуже прагнуть.

Україна є для Українців і тільки український нарід має право до неї. А всі непрошені гості — проч там, відки прийшли!

Я. Ощипок.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО.

Коляда для українських жовнірів у Чехословаччині.

З нагоди Різдвяних Свят в нашій громаді займлеиося колядою для наших українських жовнірів-збігців у Чехословаччині. Дяку за се зазначується колядникам, котрі охотно потрудились на так благородну ціль, як і жертводавцям, котрі зложили свої датки, як слідує:

Тілько Фітель $5.00; Яків Скрипський $1.50; Стефан Торопа, Роман Кулагурка, Петро Занько, Василь Сенько, Стефан Юркевич, Василь Мілян, Нестор Калагурка, Анна Сандер, Федор Стень, Григорій Плекан, Василь Юркевич, Іван Стень, Федор Данько, Іван Шаланський, Петро Сірий, Василь Сенько, Дмитро Фіткайло, Дмитро Колега, Павло Павлишин, Михайло Дачишин, Марія Дачишин, Юрко Мізин, Павло Турецький, Іван Кульчицький, Іван Шалко, Михайло Возовик, Вавро Рачуненко, Антін Винницький, Олекса Шипа, Олекса Дачишин і Н. Н. по $1.00; Андрій Кочан, Андрій Біблес, Петро Рак, Михайло Саракун, Семен Ілько і Павло Наконечний по 50 цент., Олекса Шевець, Николай Сірий, Василь Хомик, Юрко Турбак і Михайло Турбак по 25 цент. — Разом $41.75.

З тої квоти відділано 8. лютого б. р. на адресу д-ра С. Смаль-Стоцького в Празі $38 (1914 чеських корон). Розходу було $3.15, а в касі осталося ще 60 центів.

Невелика се сума, та всеж таки бодай якою-такою полекшею станеться вона в сумнім становищи положенню наших героїв. Нехай се буде знаком нашого співчуття для них та заохотою до витривалости і дальшої боротьби з лютими нашіяниками на нашу рідну землю.

Ся наша маленька лепта є призначена для тих, котрі дужі і тіло віддали за волю і щастє свого народу. Чиж не гордитися нам ними? Чиж піддаватися нам зневірі тут, коли вони там для загального добра терплять голод, холод і всякі инші муки та невигоди?

Нас, Українців у Ст. Джозеф, є мала горстка — яких тритцять фамілій. Чужі народи, мов непривітні фіяли, раді-б нас закрити, у своє море поглотити, але ми не піддаємось... Хоч мало хто за нас знає, то я таки з гордостю зазначую, що і ми також будуємо те судно, котре, хоч, і серед бурі, має нас занести до спільної мети.

І. Ш.

У випадку впертого кашлю або загального упадку сил

SCOTT'S EMULSION

є ПЕВНОЮ ПОМОЧИЮ.

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J. 21-22

Рабіндранат Тагоре.

ПИСМЕННИК.

Ти кажеш, мамусю, що тато пише багато книжок, але я зовсім не розумію, що він пише. Ось він читав тобі цілий вечір і неже ти дійсно зрозуміла, що батько вичитав?

Мамочко, які чудові казки ти умієш розповідати!

Чому тато не може писати таких казок? Невже він ніколи не чув від своєї мамці про русалок, великанів і царівен? Чи він усі казки забув?

Часто пишучи тато спізняється на купанне і тобі доводиться йти кликати його безлічі разів...

Ти кекаєш на нього розгрівюючи йому сніданок, а він усе пише і забуває, що ти на нього ждеш. Тато завжди бавиться книжками. Коли я деколи захочу погратися в татовій кімнаті, ти приходиш і кличеш на мене: „Що за неслухняна дитина!"

Аби я зробив хоч не великий шум, ти зараз кажеш: „Хиба ти не бачиш, що тато працює?

Що за втіха татови все писати, тай писати?

А чому ти гніваєшся на мене, мамочко, коли я беру перо або олівець і починаю писати на татовій книжці букви: „а, б, в, г, д, е..." Яж пишу так само, як тато! А йому ти ніколи нічого не кажеш!

В той час, як тато псує так багато паперу, ти неначе свого й не бачиш, мамо.

А я як тілько візьму невеличкий клаптик паперу, щоби зробити з нього човник, ти зараз кажеш: „Хлопчику, який же ти впертий!"

А чому ти нічого не кажеш, коли тато псує листки за листками доброго паперу, забруджуючи його чорними значками з обох сторін?

Переклав **Ю. Мих.**

ЛЬОГІЧНА ПОРАДА!

Найдене основи слабости є найліпшою льогічною порадою для немічних на тілі.

ЕМУЛЬСІЯ SCOTT-А

відживлює тіло, додає крови і зміцнює людину.

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J.

— ТАКОЖ У ФАБРИКАНТІВ —

KI-MOIDS

(Таблички або зерниcті)

— НА — НЕСТРАВНІСТЬ

20-88K

ШИФКАРТИ через ГАМБУРГ, АНТВЕРП, РОТТЕРДАМ, БРЕМЕН І ДАНЦІГ, продаємо по компанійних цінах. Пашпорти виробляємо до одного або двох днів. Посилаємо гроші до краю в доларах або марках по найкращім курсі з повною гваранцією. На всякі інформації пишіть або зайдіть до:

EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY 115 FIRST STREET, NEW YORK, N. Y.

Я. ВІЛЬШЕНКО.

ЮРА ГОТИЧ.

ПОЕМА.

(Докінчення).

IX. СМЕРТЬ ПРИЙШЛА.

Все понурий шпиталь,
Де терпіння, де жаль
По кімнатах важким стоном ходять,
І в зболіних очах,
У роздертих серцях
За пропалим життєм тугу родять.

По сумних кімнатках,
Закамарках, кутках,
Тиха сутінь беззвучно сідає,
Будить рій дивних мрій
І примари надій,
Що по ложах їх ніч розстелює.

О, ти, ноче, свята,
Дивна сила твоя!
По тюрмах, шпиталях ти єдина
Там розрада тай лік,
До зболіних повік
Твій бальзам мов роса тепла рине.

Ясний день! О цей ні!
Він страшний у тюрмі
І страшний у шпитальній кімнаті,
Біль, розпука, жура
Там товариші дня,
Нема сили їх відтам прогнати.

Та як пройде ця ніч,
Загостить сон до віч,
Засланє найтяжшеє лихо,
Роем снів, роем мрій,
Так туляєсь до вій,
Що спить горе, тікає десь лихо.

А як навіть і Сон
Не прийде до віков
І тебе не входиме Дрімота,
То вже темінь сама,
Що мур сірий вкрива,
Тобі лік і розрада й турбота.

У кімнаті одній,
У глухому куті
Там старець сам, конати не може
Кругом спомнинів рій,
Несповнених надій
Оступили примарами ложе.

Та розпука й журба,
Та зневіра важка
Поки днина між ними гостюють
І старця душу рвуть
І в розтрені злють
Серця рани зневіри отрую.

„Що там дома в селі,
Чи здорові усі,
Чи лишила Ляхва їх в спокої?
Що там внучка його?
Вже не бачив давно,
Ще в тюрмі говорив раз із нею.

Як його привели,
У тюрму як замкли,
Вмить недуга його повалили.
Він безтямний лежав,
Був би може пропав,
Як мала не булаб загостила.

Вона в місто пішла,
Десь людей там найшла,
Щоб за дідом узялись просити
І по довгім часі
Ізгодились вкінці
У шпиталь Ляхи Юру пустити.

Довго мучивсь в тюрмі,
А і тут в щпиталі
Зносить муки і терпінь він немало,
Бо не лічать його,
Але ждуть всі на то,
Щоби смерть його скорше забрала.

Вчора двох враз було
Лікарів край його
І прощого оба розмовляли:
„Він в будові сильний
І ще вийшов цілий,
Колиб добре його догляданли".

Так один з них сказав,
На це другий відтяв:
„Щось також ще його доглядати!"
Гайдамака, знай, це,
Чим їх більше помре,
Тим нам лекше осьтут панувати!"

„Їх усіх лиш сікти,
На огни всіх пекти,
А настане спокій в цій Країні
Тоді наші прийдуть
Землі їх заберуть,
Будуватися муть на руїні".

Лікар так говорив,
А зір в його світив,
Мов в кота, що на миш засідає.
Другий лікар мовчав,
Вже ніщо не казав
Зір ховав, як провинець ховає.

А наш Юра лежав
І стогнучи думав:
„Може скоро вже вас задоволю,
Чей близенько вже час,
Що покину я вас
І полину на той світ, на волю.

І тепер ці думки
Не ідуть в голови:
„Коби скорше цей світ попращати,
Щоб не бачить всіх лих
І людей отсих злих,
Щоб про кривду, неправду не знати!"

Але знов і любов
Не пускає з оков:
„Що там біднї мої в хаті діють,
Чи вобачу ще їх
В днях останніх моїх,
Чи на час ще до мене наспіють.

Мучать думи старця,
Тута, смуток, журба
І недугу у нього скріпляють
Весь вже жаром горить,
Вже себе не тямить —
А кімнатку вже тіни вкривають.

А із тіней густих
Десь з куточків самих
Його рідні до ложа підходять,
Ось син його Петро,
А там внучка його,
А там инші, всі зір за ним водять.

А він руки простяг
Мов усіх їх забаг
Пригорнути до серця свойого
„Діти, діти мої
Ви простіте мині,
Що я горя завдав вам так много".

„Що за мене той Лях
Так вас знищив на прах,
Так знущався над вами без краю,
Та я думав вам рай
Прихилить, коли край
Рідний в Волі і Долі засяє.

І він бачить, як вся
Йде до нього семя,
А унука в голов припадає.
Й чує, чує слова:
„Ти прости, діду, нам,
Що бе в своїх аті вмираєш!"

„Ти прости нам, прости
І нас благослови,
Мир усі твої рідні діти!"
І він руки здіймив,
Їх всіх благословив —
Місяць слав у вікно срібним світом.

Його зір у простір
Гень до ясних аж зір
Досягав, плив далеко, високо,
Наче там щось шукав,
Наче там щось читав,
Так всю душу вложив він у око.

Потім так, як стояв,
Говорити почав —
Самотою кімнати, по ночі
Голос сильно так плив,
Що мертвих би збудив,
Був могутній, сильний і пророчий.

„Бачу, бачу вас всіх,
Що за рідних своїх:
За Народ свій, за Рідну Україну
Ви віддали любов
І терпіння і кров,
Щоби в рай замінити руїну.

Рідете всі, рідете всі —
Чом в вас лиця сумні,
Чого біль, чом їх туга вкриває,
Чом розпука, одчай
Ваші серця у край
До безміру чого напоєне?

Чиж те бачите ви,
Що, за що ви лягли,
Вже небаром у силі і славі
Встане в сонця сяйві,
Підніметься горі,
Ворогиж всі упадуть лукаві.

Чиж не відомо вам,
Що вже шлях Волі брам
Просвечається Рідній Країні,
Ганьбе Згода їде!
Труд з собою веде,
Йде цвіт щастя сидить на руїні.

Браття, сестри ідуть
І дітей враз ведуть
Там де вашії кости спочали
І на вколішках всі
На святій цій землі
До присяги великої стали.

І старі й молоді,
Глянуте: діти малі
Одностайне присягу складають.
Чуйте: лине грімко
Всіх присяга спільна,
Що слова аж до неба вдаряють.

„Присягаємо всі
Діти цеї землі,
Що ми поти усі не спічнемо,
Аж повстане вільна
Україна уся
І всі вольними в ній заживемо".

„Щоб звільнитись з оков,
Згоду, Труд і Любов
Ми будемо у себе плекати;
Поки будемо жить,
Все друг друга любить
І один за одного стояти.

Присягаєм тобі
Україно уся,
На всіх цих, що упали за Тебе,
Що всі так як вони,
В кождий час, в кождім дни
Ми життя не щадитьмем в потребі".

Лине, рине грімко
Всіх присяга свята,
Що слова аж до неба вдаряють
І старі й молоді,
Глянуте: діти малі
Одностайне присягу складають.

„Бачу, бачу я їх,
Бачу, виджу усіх,
Всіх синів України довкола;
На могилах борців
Волі чути вже сців,
Всі в дать зорять вже зором сокола!"

Із святих цих могил
Наберуть вони сил,
Підніметься Народ мов лявіна
І плече об плече
Враз у бій потече:
Стане вільною вся Україна!"

Тож не будьте сумні
Всі Народу борці,
Що вас Земля укрила иже Рідна,
Ні, не дармо любов
Ви віддали і кров,
Україна буде цим свобідна!"

Так старець говорив,
Голос чисто так плив,
Наче срібло милося струями
Й якась сила дивна
В його мові була,
Мов пророк не тремів так словами!

Місяць срібним шляхом
Шлеться в хату вікном,
Гостя йде цим шляхом бінокряла,
А вся тиха така,
Така добра вона,
Така дивна очей її сила!

Підійшла до старця
І мов неньки вона
Білу руку на серце поклала,
На стареле її: „Спічнеш,
З землі горя підеш
В край спокою, мій сину!" сказала.

„Ти мене так бажав,
У верхи завзивав,
Тепер тут ти прибув аж за мною
У мій сталий постіл,
Де нема вже надій,
Але царство тут вічне спокою!

Ще постоявши мить,
Тим чляхом вже спішить,
Що ним була у хату прибула.
Місяць срібло забрав,
Десь за хмари сховав,
Ночі темрява все огорнула.

А як ранок настав,
Неживий він лежав,
Та лице дивним сяйвом яснілo,
Видно щастя його
На той світ повело,
Видно радістю серце впоїло.

Рано вранці в шпиталь
На великий сній жаль
Юри внучка із батьком прибула.
Вона бачила в сні,
Дідо кликав її,
У сні заклик його вона чула.

Зараз батька взяла,
На двірець з ним пішла
І ранісько до міста прибула;
Прилетіла в шпиталь,
Тут на зустріч їй жаль
Тут розпуха й зустрінула.

Та не довго мала
У розпуці була,
Тільки діда лише ясне взріла,
Вспокоївсь як стій:
„Аж, дідусенку мій,
Не на час я до вас тут прийшла.

„Та ця смерть нас зове
Піти на дійо світ,
Так як ти нас учив працювати
Враз підемо усі,
Щоб у вольній сині
Й тоє ймення в пошані згадати".

Поховали. Пішли.
Зашуміли ліси,
В Верховині трембіта заграла;
А на сході гень там,
Зза рожевих зза брам
Ясне сонце весняне засяло...

Ще казали в ту ніч
Дивна склалася річ:
Чорний ворон пропав десь без вісти,
А сокіл прилетів,
На верху сосни сів,
Щоб про Волю усім оповісти.

Диво дивнеє це—
Бо то кажуть усе
Отсих воронів вбити, знай, годна
Тільки сила одна,
А ця сила: сильна
І правдива свідомість народна!

Снятин, червень-липень 1921.

ХТО ВКРАДЕ ПОЛЬЩУ?

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Світова війна принесла немалий зріст злочину і великий упадок моралі. Не один, що перед війною „боявся крови", через кількалітну практику на війні збайдужнів, привик або і став вровождаким, так що з кінцем війни дальше продовжувавби воєнне ремесло. Відтак прийшло безробітте, яке не одного пхає до злодійства і злочинів. Певна річ, що нині мають о много більше „роботи" і суди і поліція у всіх краях, що провадили війну. Та мабудь в жаднім краю так бандитизм не розвинувся як в Польщі. Польські часописи переповнені що дня вістками про крадежі, грабежі, напади і т. д. Причиною сего суть не лише наслідки війни, але також наслідки „польської господарки" або „забави в державу"; причин треба рівнож шукати і в вихованню горожанськім, яке в значній мірі впливає на мораль. Щоби отже зрозуміти ей шалений зріст злочинів і проступів в Польщі, треба поділити їх на категорії (крадежи майна приватного, майна публичного, убийства і тяжкі покалічення самі або получені з крадіжию) і вияснити їх причини).

Що до крадежий майна приватного то тут не малий процент будуть поповнювати крадежі у властителів долярів. Жадоба стати відразу міліонером, жадоба через валютові спекуляції скоро „доробитися" пхає людий до поповнення найогиднійших злочинів. Мимо безчисленних спроб Польща до тепер не зуміла завести сякий такий порядок у своїх „фінансах". Вслід за тим, з дня на день повстає ростуча дорожня, непевність, спекуляція, недоклад господарчого життя а там і зріст злочинів, упадок моралі і т. д. Одно впливає на друге і „зачароване колесо" готове! Численні крадіжи по склепах витворюють непевність в торговлі, ся потягає за собою дорожнечу, дорожнеча впливає на зріст злочинів і так довкруги.

Се не пусті слова, а правда, з якою вже зачинають числитися польські власти. З початком грудня відбулися приміром в Кракові наради ради міської над „уздоровленнем безпечеьства". Та щоби се „уздоровити" треба бути самому здоровим, а Польщі до сего дуже далеко. На тих нарадах в Кракові виказав оден радний, що поліція сама складаєся з людий часто караних за проступи і що нераз „працює" в порозумінню з спекулянтами і иншими людцями жадними скорого зарібку. І так пр. в конторі виплати підозрілій о спекуляцію відбула поліція ревізію, та ся була даремна, бо як каже той сам радний „хтось з поліції остеріг властителя контору о грозячій ревізії".

Коли крадежи приватного майна можна пояснити безробіттям, яке одиак в Польщі не дуже велике, і иншими причинами, та крадежі майна публичного, численні дефравдації говорять не лише про упадок моралі, але є доказом крайно недорових публичних відносин, розкладом державного життя. Злодійство приватного майно а крадіж публичного добра се дві річи ріжного значіння. Коли краде звичайний чоловяга, то се не новина; коли і урядник „дефравдує" то і се бувала річ. Але коли польське урядництво краде, „як наняялося", коли ті крадежи чи дефравдації стають хлібом насущним, то се вже не звичайна, бувала річ, а свідоцтво, що Польща як держава іде до розпаду і що при дальшім такім „будованню держави" можна не ворожити а твердити, що Польща піде туди звідки прийшла. Які відносини панують в Польщі під тим зглядом, то найліпше говорить слідуючий факт: Міністерство внутрішних справ визначило спеціяльну комісиєю для провірення „крадежки магістрату в Варшаві. Комісія та по провіренню поставила такі закиди: 1) рахунковість магістрату міста Варшави є дотепер не упорядкована, ізза чого замкнення рахунків залягають від трох літ. 2) Вати рахункові магістрату є неясні і виказують некритичну господарку! і т. д. Закиди ті не кажуть вправді, що магістрат крав, бо се не лицює; в шляхоцькій Польщі кажеся, що „рахунки не упорядковані". На дних відбулася розправа проти директора польського монополю тютюну; де закидувано директорови, що держава потерпіла шкоду на 50 міліонів м. п. Обвиненого увільнено, та се не зміняє факту, що тих 50 міл. Польща стратила і ро с вкладах викрито крадіж 100.000 штук папіросів. — 9. грудня відурито в Варшаві в польській касі ощадности і у ряді еміґраційни цілий рад надужить; кількох урядників арештовано. — Ревізії на стациях зелізничих в Ченстохові і Пйотркові відкрили поважні „недобори". Касієрів арештовано.

Таких і инших подібних фактів можна вичислити сотки. І се не диво, бо щож дивуватися „касієрови" більшої чи меньшої стації зелізничої, коли сам міністер „фінаїсів" Грабський без нічийного відома „позичив" свому знакомому 120.000 м. п. — Чи „обивателі" крадуть тому, бо беруть добрий примір від урядників чи навідворот, то нас се не інтересує. Факт є, що крадежи і розбої стають у дробленим предметом „польських газет і любою лектурою обивателів. Польські часописи уважають мабуть ці масові злочини за дрібницю в порівнанню до так великої „політики", як крадіж Східної Галичини, Волині, кусня Литви і пр. Нехай, мовляв, крадуть, коли є з чого! Накрадуть то перестануть! а ні то се якось „уздоровиться". — На разі в Польщі мода писати величезними буквами про „зухвалий напад бандитів", „міліонову крадіж", „недобори в касах" і т. подібні випадки, які лише свідчать, що Польща ю дійсно краєм „висшої культури", коли під „культурою" хтось хоче розуміти найжнорождніщі злочини, коли за „культуру" уважаєся грабіж і насильства польських властий і їх органів над мирним населенням.

Причини того незвичайного зросту злочинів і проступів і упадку моралі в Польщі треба шукати вже не у війні світовій (бо в инших краях того явища в такій мірі не бачимо), а в горожаньськім вихованню польських „обивателюф". Коли до тегер пропагувалося, що винищення Українців є найбільшою чеснотою і обовязком кождого польського жовніра і горожанина, коли жовнірови, чи урядникови, чи першому діпшому обивателеви за грабіжі, поповнені в Українців, за насильства над Українцями, за побиття, катовання над Українцями, не то що нічо не сталося, але такому „героєви" сипалося еще похвали, то не диво, що той сам „патріот" опинившися серед „своїх" буде продовжати то саме ремесло, яке поповнив на Українцях безкарно.

Недавно читали ми в „Свободі" про тисячі надужить, рабунків і ріжних лайдацтв, які польські жовніри поповнили на Українцях в Східній Галичині при конскрипції. — Скільки майна забрали чи зрабували польські жовніри в українського населення, скілько розбито тоді скринь, забрано гроший, збіжа, одежий? Скільки дробу, безрог „зареквіровано" тут польськими жовнірами? Скільки невинних людий побито при тій „конскрипції", скільки насильств не діялося? Чи за се спав хоть оден волосок тим польським „героям", котрі чейже нічим не ріжняться від звичайних горлорізів, бандитів, вломників і т. д.?

Те саме, лише в еще більшій мірі робили Поляки при занятю Галичини, а відтак на Придніпрянщині. Скільки майна зрабовано на Великій Україні, які лайдацтва не діялися? — А усе те називала Польща „геройством". Наслідки того „геройства" тепер збирає „обчизна". По війні большевицько-польській богато „валечних" пішло до дому; тут вже не було українського мужика, з яким можна робити, що подобаєся, тож треба було красти і рабувати таки „свого" обивателя. І крадуть, розхоплюють майно і приватне і державне, як круки здохлину. І чому не красти, коли крадуть високі риби, коли сама „обчизна" краде і рабує чужі землі; хотяй міністер назве крадіж „позичкою", а „обчизна" рабунок окрестить „окупацією" то злодійство є злодійством, а яблоко не далеко відкотиться від яблуні. — Тоді Польща думаючи, що злодійством доробиться, грубо помилеясь. Українців не знищила, а хоть у українського майна не мало загарбала, то Українці собі ще раду дадуть. За се виховала собі Польща легіони „героїв", що в злодійськім ремеслі не дадуть завстидатися. І на питанне „хто вкраде Польщу" можна перно відповісти, що се зроблять таки самі свої „обивателі", „герої", „оборонці Европи" і злодії українських земель, Поляки.

Франкфурт н. М., 25. грудня, 1922.

С.

FRENCH LINE
Compagnie Générale Transatlantique
(French Postal Service)

НЮ ЙОРК — МЕМЕЛЬ

S. S. PARIS Feb. 21, Mar. 15, Apr. 5
S.S. FRANCE Mar. 22, Apr. 12, May 10

Получення 1-ї S. S. Pologne запізнюючий з Havre 2. марта.

ЦІНА 3-ої КЛЯСИ.....$106.50

Знижені 3-ої кляси урядження по 2, 4, 6 і 8 дітий в любові для родини. Та сама знаменита обслуга і кухня з якої Французькі Лінії є знані, буде дана всім і всюди.

36,38,40

По дальші інформації голоситись до місцевих агентів Французької Лінії.

ДОКТОР БІДНОГО ЧОЛОВІКА

Тисячі висловлювань! — Значіще доказ. Міжнародне Товариство для бідних.

Одиня з найбільших здобутків в медерайї медицини є Славний Болгарський Кровний Чай. Болгарі соки виварені з корінь, кори, листя, грибів, ягід і цвітів, взяті раз або два в тижни, є цінною помочию для кождої женщини, котра хоче мати чистий вигляд. Вона помагає чистити орґанізм від отрох які спонукують затвердження, нестравність, печінкові, ниркові, жолудкові і кровні хороби. 28,36

Болгарський Кровний Чай уживає мільони людий, які сполягають на його велику силу в лікуванню острого перехолодження і охорони перед інфлюенцою, малярією і другими важними хорб.

Болгарський Кровний Чай є бідного чоловіка лікарством. Він є економічно. Кошить лиш одну сру. Питайте свого аптикаря дмесь або почтою аскуровано 1 велика фамілійна пачка $1.25 або 3-ва $3.35, або 6 за $5.25. Адрес: H. H. Von Schlick, President, Marvel Products Company, 29 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

ДО КРАЮ

можемо відіслати кождого хто хоче працювати на-роботи кілька годин денно при легкій занятю. Пашпорти на виїзд полагоджаємо по прибутю до вас. Звертеться до:

GREENWICH LABOR AGENCY,
129 Greenwich Street,
New York, N. Y.

2-ОЛЯМЕЛЬОВІ СОРОЧКИ
1 СВЕДЕР.....
Все 3 лише за..... **$3,40**

Се є небувала вартість яка коли була Вам предложена. Се є подиваюючі фляиельові сорочки, сильні з якісної якости матеріялу. Вони є свобідні і догідні, середної широкости, з коннрами і великими кишенями. Подивляющі до роботи та вошеня. Всякі міри. Се є дешевість якої Ви не повинні проминути.

Поверхний сведер даром

Сей поверхний сведер дасся майже даром, бо дві фляиельові сорочки самі є варті більше як $3.40. Сведер є роблений з доброї вовни мішаної з нитюкою, надаючою для жуший і женщин, всякі міри.

Вишлять лише Ваше замовлення. Давайте почарови $3.40 та оплату, коли фляиельові сорочки і сведер прийдуть. Ми гарантуємо що те Ви найдете як найбільшу дешевість, яку коли купали. Як Ви не будете вдоволені, ми зверненю Вам гроші сейчас. Не забудьте написати Вашу міру при замовленню.

EASTERN COMMERCIAL EXCHANGE, Dept. 65
Bayonne, N. J.

ЖОВНІРСЬКІ MUNSON LAST ЧЕРЕВИКИ

Гут є черевики які коштують найменше $6.00. — Сильні, догідні жовнірські черевики, робені на мову Munson зроблені з правдивої шкіри і сильно кінці. Дубельтові дубові підошви, до всякої роботи або звичайного ходженя. Спеціяльно закуплено від державних на сирому складі і оплачено за жовнірські черевики за

3.48

Пришлять лише Ваше замовлення, позаочи Вашу міру. Заплатить листареви $3.48 і оплату коли ви прийдете черевики. Ми гарантуємо що знайдете це найбільший барган в черевиках які коли купували. Як не будете з них вдоволені, ми звернемо Вам гроші сейчас.

EASTERN COMMERCIAL EXCHANGE, Dept. 52,
Bayonne, N. J.

ГАЛИЧАНЕ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Війна й революції завдячуємо зближенне племен українського народу. І якщо лиш одно се завдячувалиб ми їм — то се вже дуже багато. Перехід Галицької Армії за Збруч уважне дехто за величезну катастрофу і шкоду. Хто жив довший час на Наддніпрянщині в рр. 1917.— 1921., мусів завнати зовсім іншого враження. Галичане відіграли й відіграють на Наддніпрянщині ролю дуже важну. Бо ролю в будуванню українського культурного й державного життя. Галичане дали й дають за весь час революції на Великій Україні тиху працю-діло. Сьогодня наприклад тихто з Галичан не грає першорядної ролі, їх імен не вимовляють з подивом і страшною ненавистю — як вимовляють імена Леніна, Троцького, Зіновеєв. Але вистарчить сказати: се „Галичанин" або се „Галичане" — й ніхто не вимагатиме від нас блищих пояснень. Назва „Галичанин" стала там сьогодня маркою-фірмою, що має всюди кредит. Довіре се здобули собі Галичане виключно своєю працею й совісністю. Здобули собі його навіть у російських (московських) большевиків — а се була не легка річ після подій у квітні 1920. р. (соромний перехід до Поляків). Галичане здобули собі довіре й у Наддніпрянців тим, що дали докази, що хоч не всі вони доктори (в 1917. р. після вибуху революції кожний Галичанин представлявся як не доктор, то як студент), — то як лиш візьмуться до якогось діла, доведуть його все до кінця. Сьогодня можна сказати, що як широка й довга Наддніпрянська Україна — тішається Галичане величезним довірем. Сама назва „Галичанин" се марка, яка дає першенство до приняття на всіляні посади.

Годі мені тут промовчати одну річ: на Київщині (Уманщина) записалися галицькі частини в 1921. р. не найкраще в памяти селянського населення. Коли їх вислано на реквізиції, то вони дерли своїх братів-селян гірше — ніж московські частини. Оправдати се можна лиш тим, що Галичане, які лишилися у червоній армії, під впливом червоноармійців-Москалів почали дивитися на села їх очима. Всякі експедиції на села є на се, щоб голодний червоноармієць заспокоїв свій голод. Деморалізація серед Галичан червоно-армійців величезна. Як я їхав з Київа до Камянця і стрічався з ними (се був час, коли розвязано галицькі частини), то я просто не хотів до них признаватися. За тих кілька років навчилися вони від Москалів правдивої московської культури: нечистоти, проклонів, злодійства й обманства.

Дуже цікаво поступили собі червоні з Галичанами, що служили в галицькім полку на Уманщині (оскільки не помиляюся, то він мав назву „477-ий стрілецький полк" — але не можу ручати). Весь час дурили вони людей, що се окремий галицький полк. Після ратифікації міру з Польщею сказали старшини стрільцям, що хто хоче, може приймати українське (радянське) підданство й дальше служити в червоній армії, а хто сього не зробить, може йти собі, куди хоче. Коли стрільці маробили роботу, сказали їм, що хто хоче вертати в Галичину, тому виставлять посвідку, що він невільний утікач і найблищим транспортом відішлють до Галичини. Розуміється, що мало хто зголився на перше, а всі захотіли до Галичини. Все пішло добре. Наші стрільці заїхали вже 80 км. за границю. Поляки нічого не говорили, добре годували американськими харчами — аж нараз одному Полякови-старшині впало в очі, що всі вони з червоноармійських однострох. Хтось за-

НА ВЕСНУ ДО КРАЮ

ЕКСПРЕСОВИМИ КОРАБЛЯМИ ЧЕРЕЗ
ГАМБУРГ, БРЕМЕН, РОТЕРДАМ, АНТВЕРПЕН І ГДАНСЬК

Стараина опіка і чесна обслуга. Квоти для всіх в третій клясі на 2, 4 і 6 осіб. Пашпорти і всі инші документи виробляємо без жадних коштів для Вас. Переконайтеся а будете вдячні нам і самі собі.

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ до краю під гарантією. СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ ДО АМЕРИКИ І ПОЛАГОДЖУЄМО ВСІ СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ. В кождій потребі все вдавайтеся тільки до своєї української інституції, — Американсько-Українського Бюра. Наша шість-літна чесна обслуга нехай буде для Вас найліпшою запорукою.

По всі інформації пишіть або приходіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.

520 E. 6th Street, NEW YORK, N. Y. — 322 N. 8th Street, PHILADELPHIA, PA.

ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, упр.

вернули назад на Україну за словами: Ідіть там, де ви служили".

Наші стрільці приїхали до Галицького Бюра в Київі, а тут їм сказали, що нічого не можуть на се порадити. Можуть дати їм лиш до вибору: або йти до робітничих відділів, що йдуть на села на жнива або дати одинцем перепустку на села, де вони мають надію одержати якусь роботу й за робіток. Майже всі вибрали друге предложенне, бо кождий мав кращі вигляди на заробіток і... втечу до Галичини. В робітничих відділах давали зле їсти й ню. Все кинулося на Поділле зі зрозумілих причин: тут були давні знайомі і близько Галичина — та Галичина, до якої вони все ще хотіли зайти зі зброєю в руці. Галичина, що не сходила їм з думки, була все їх мрією.

У травні й червні 1921. р. почали напливати головно до Камянця та Проскурова Галичане як з галицьких червоних частин так і з частин червоної армії (їм дали або відпустку або зовсім звільнили зі служби в червоній армії іяза загальної демобілізації). Галицьке Бюро давало їм перепустки як найблище до границі) і так хвиля Галичан приплила й відпливала. Скоріше або пізніще переходили вони галицьку границю одинцем або малими гуртками. Галицьке Бюро все потішало, що за місяць-два йтимуть транспорти Галичан до Галичини, а на разі про поворот нема що й говорити.

Оскільки мені відомо, до сьогодня не відійшов з Камянця ні один транспорт Галичан. Навпаки, останні вістки, які я одержав з Галичини від людей, що перейшли Збруч тому місяць, кажуть, що тих Галичан, що їхали до Камиця або Винниці з тим, щоб там одержати перепустку, — задержано й не пущено дальше. Взагалі большевики чомусь не хотять, щоб Галичане вертали до Галичини. „Нема лиха, щоб на добре не вийшло": Галичане-інтелігенти змушені дальше працювати на Наддніпрянщині й не збільшають числа тих наших людей, що сидять по польських тюрмах в Галичині.

Взагалі большевики ні вірять Галичанам-комуністам. „Галичане — се в них самостійники, шовіністи, соборники і т. д. лиш не большевики" Галичанинови партійному не довіряють. Перед ним укривають усякі партійні таємниці й се недовіре до Галичан-комуністів, що виявилося яскраво в Київі в квітні 1920. р., було одною з найважніщих причин, що й Галичане почали недовіряти большевикам-Москалям (або, як вони себе називають, комуністам- большевикам України). Відношенне стало дуже холодне, а більшість Галичан зірвала з ними.

Сьогодня в кождім більшім місті на Великій Україні є т. зв. „Галицьке Бюро". Головне Бюро є в Київі при Центральнім Комітеті комуністичної партії большевиків України. Бюра се — так сказатиб — галицькі консуляти. На чолі стоїть все Галичанин-комуніст. Завданем бюра є вести точний виказ Галичан у своїм окрузі й давати їм всіляку допомогу, винаходити заробітки й таке инше. Вони роблять дуже багато для Галичан.

Словом — Галичане як спеціялісти й урядовці непартійні тішаться першенством, а Галичанам, які пішли в комуністи, не довіряють. В кождім місті без виїмку можна знайти Галичан-урядовців. Урядують вони тільки по українськи. Населенне відноситься до них добре і взагалі зникла там давня нехіть до Галичан (тільки на Уманщині між селянами мають вони заслужено злу опінію).

Очевидець.

(З віденського „Українського Прапора").

BOSAK'S HORKÉ VÍNO
"Nature's Tonic"

З ВАМИ ПОЖИВА НЕ ЗГОДЖАЄСЯ

Босакове Гірке Вино справить сю дисгармонію, створить апетит — поможе травити Вашу поживу — творить лінну кров. Босакове Гірке Вино поможе Вам де другі ненамагають. Уживане тисячами, від 1894.

У ВАШОГО КУЩНЯ

BOSAK MANUFACTURING CO.
BRADFORD, PA.

COPYRIGHT 1921

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівків до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 60 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилати до:
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ПОВНА ОБСЛУГА.

Заграничний Департамент сього аБанку є вповні споряджений дати Вам всяку услугу, якої можете жадати від СКРЕНТОНСЬКОГО НАЙБІЛЬШОГО БАНКУ.

FIRST NATIONAL BANK
SCRANTON, PA.
ПІД ДЕРЖАВНОЮ КОНТРОЛЕЮ.

Купує і спродає заграничні Грошеві Драфти, Грошеві Ордери. — Пересилає гроші телеграфічно. — Спродає шифкарти і т. д.

РІЗДВО БЕЗ ЖІНКИ.

Якби так голим можна женитися — міркував собі поволи й розважно Микола Придорожний. Голого Гапка ніяк не схоче. Нажеле, скаже, що публіки зі свого чоловіка не потребує. І штани в тебе мусять бути, Миколо, і кожух і все, що на чоловіці — повісеньке, якби в неділю. Требаж у чомусь до пашобу піти. А черевики мені нові, як образочок мають бути. Інакше з тобою й говорити не хочу.

Гарненької ти співаєш та затягаєш пісеньки, небого мой — думав Микола далі.

А ти, Миколо, бери на розум! Старий ти вже і до нічого. Коли до весіляя не справиш, то по весіляю доробляєш з тобою, як решетом на воді. Хочеш мати жінку і бути газдою на селі, то купи мені чоботята, якими 10 літ можна до церкви ходити. І щоб ти знав, що жінка не коромесло, на яке ти в газдівстві раз зібрався а потім тобі байбарзо.

О, що, як що, а язик в неї добрий, — гейби до їди. Ніяк їй не закинеш. Що вже рехтельна то рехтельна!!!

Де-далі заходили до Миколової хати невеселі й веселі думки, плачучи й сміючись як розбещені діти, кидаючи тінями по хаті, граючись з ним як веселка з хмарою.

От би жінка була, як сементалерка на пасовиску! На ціле село!

Прийдеш в хату, а вона вся в радощах. І стіни до тебе сміються і чиста скатерть на столі і постіль видимається як горда пава. А тепер сидиш тут з самотою та зі своїми дурними думками старієшся.

В неї морг і в него півтора. На два роти а й на третє висталлб. Тільки ті чоботята. В маю чотири тисячі заціпили, а в него було всего три. Звузив Микола ремінець на череві, затиснув кулаки і працював весь червень та приробив ще дві тисячки.

Здавалось йому, що вже Гапка його, аж тут ні. Прийшов до шевця вийняв чотири тисячі, а шевець і говорити не хотів. Сім та сім кавалків і ні сотки менше.

Вернувся Микола до порожної хати, запхав гроші за образ, потім у стріху, щоб їх хто не вкрав, замкнув хату, попросив сусідські діти, щоби вважали на злодіїв і пішов на роботу. Цілий місяць не спочив, поки не приробив чотири кавалки.

Все надармо. Що не приробить, та швець прибавить самі тільки, що Миколі двох то трех кавалків не стане.

Сидить собі на своїм дзиглику та приговорює:

„А ви кілько за молоко беретe, а за хліб, як здираєте?!"

„Нічого я не беру ані не здираю" — звиняється Микола, та се йому нічого не помагає.

Ви тільки дивіться, як дуляр підскакує, а ви за ту марку щось купити хочете. Дайте півтрета дуляра, то й чоботи ваші. А тих марок мені не пхайте, бо що я за них куплю? Давнеще то брав чоловік гроші в пулярес, а вертав з міста з повним мішком-товару, а тепер беріть хіба гроші в мішок, а товар з міста принесеш в калити.

Почухав Микола потилицю і пішов в хату. Нудьга розбирала його. Жмарно оглядав свої чотири стіни. Вечірні тіни хвилями заливали комнату. Мебленна піч тряслась за кождою залітаючою через вікна хиленю тіни, розростались, присувалась близше до Миколи і здавалось, що вихиляє свою величезну пащу й сміється з него. Куди не тамне все гризе його в вічі. Даремно нас тут держиш, старий дурню, і по шанівку для нас не маєш! „Гапку спровадь в хату — кричала лавка, — ліпш, ніж я довга". „Газдині тут треба!" — гудів неміти горощок. „Жінки тобі треба!" — тримала постіль.

Микола бонеся світити лампу. В темряві, хоч як прикро, та хата здається повніша. І тіни і предмети і думки сходяться біля Миколи. А засвітить він лампу, — пропав весь спокій! Так і бачиш, що нікого в хаті нема і що нема тобі з ким поговорити.

Тому, не роздягаючись, лягав таки на лаві, а рано вставав на роботу. Зрозумів, що з маркою ніколи не доробиться. Одного разу пішов між своїх знакомих, що вернули з Америки, й виміняв всі свої марки на півтора доляра. З тої хвилі повеселішав. Вечірни смерком в думках саджав Гапку коло себе й розмавляв з нею. „Треба мам, Гапко — поволи й до Різдва збиратися. Ось тобі твої чоботята, а ти прибери хату, щоб стиду нам не робила перед сусідами. Там в куті поставиш свою мальовану скриню, а там мисник, тут біля печі кужіль". З такими думками засипляв.

Минуло дві-три неділі й Микола виміняв знов марки на доляра. В перший торговий день зайшов до шевця та попросив його, щоби йому продав оботи. Та не богато бракувало, щоби швець не прогнав його з хати: „Чи ви таки розум маєте, Миколо, чи смішки собі з мене робите?"

„Хай Біг заховає" — виправдувався Микола. Самі ви говорили, що за півтрета доляра чоботи віддасте? Де-ж ваше слово пане майстер?!"

„Ви мене за язик не ловіть! — сердився майстер. — Було мені тоді тих півтрета доляра давати, в коли я їх хотів брати. Тоді доляр коштував 7000 м. А ви хочете, щоби я вам чоботи продав тепер за півтрета доляра, коли він коштує 3000 марок. Ідіть, коли найдете такого дурного, що вам за півосьма кавалка дасть чоботи, то скажіть мені, а їх сам куплю".

Вийшов Микола від шевця і вже ані жінки, ані доляра не хоче.

Різдво йде а в него хата далі стоїть небілена вікна зеленю паршивіють.

А все через марку.

О. Пв. Біловерський.

ALLENTOWN, PA.

Театральні представленя НА СТАРОСТИ ЛІТ і СИДЯЧІ, відограють Алентавські Аматори в суботу, дня 18. лютого 1922 р. в гали під ч. 505 N. Front St., Allentown, Pa. По представленню ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ де буде пригравати своя Українська Банда під проводом капельмайстра д. Івана Собчака. Початок точно о 7-ій годині вечер. Вступ 35 цнт. Режисер-і дирігент п. Гр. Пилюк. 36,38

ПОДАЮ ДО ВІДОМОСТИ

Всевеликому Духовенству і Поважаним Дякучителям, що я отримав кілька соть партитур духовної музики. Платня дуже низька — кожда партитура коштує від 25 цнт. до 40 цнт. Прошу голоситись на адресу: І. ПРОКОПЕНКО, 28 Orend St., New Britain, Conn. 36,38,40

КАТАЛЬОГ

Книгарні „Міжнародного Базару" вишлемо кождому даром, хто пришле нам свою точну адресу. 33-7
MIZNARODNY BAZAR,
S. W. cor. Franklin & Fairmount Av.,
Philadelphia, Pa.

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ МІДЯНИХ КІТЛІВ

По цінї нетній як зелїзе.

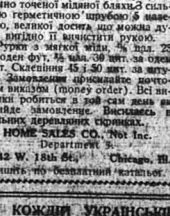

ГЕРМЕТИЧНІ — ЧИСТА МІДЬ

4 гал.	$ 4.50
6 гал.	6.25
8 гал.	7.50
10 гал.	8.75
15 гал.	10.25

Роблені з 16, 18, 20 і 22 унцової зимно точеної мідяної блахи. З сильною герметичною шрубою з надевою, великої доставки що можна дуже видідно її вичистити рукою.

Ручки з мягкої міди, а пад. 25 за оден фут, ½ гал. 30 цнт. за оден фут. Скленіна 45 і 50 цнт. за штуку. Замовлення сумлнайте почтовим виказом (money order). Всі виказки робиться в той сам день як прийде замовленне. Висилаєть в сильних деревляних скринках.

HOME SALES CO., Not Inc.
Department 3.
1342 W. 18th St., Chicago, Ill.
Пишіть по безплатний катальог.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО дівчини або старшої женщини до догляду двох дітий 7 лїтних. Голоситися до: William P. Schiller, P. O. Box 14, Lock Haven, Pa. 35-38

ПОТРІБНО робови без ділий до праці за чортерів до інституції. Працівники і реферети вожадані. Платня хороша. Голоситися від 8 до 11, рано до Superintendent, 220 East 5th St., New York City. 35-37

МА СПРОДАЖ ДУЖЕ ДОБРИЙ БІЗНЕС. Хто з наших людий хотівби набути дуже добрий бізнес між нашими людьми, се є бучерня і ґросерия, продну продається. Як адресу: J. Kalaba, Newport Ave., Northampton, Pa. 35-37

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРИЯ І БУЧЕРНЯ, машини і машинерія до виробки маслярських, в українсько-польскій дїльници, бізнес добре вироблений, котрий вже 40 лїт. Продаж з причини родинних трудностий. Ціна дуже пристугна. Голоситись до: A. Kovalesky, 353 Henderson St., Jersey City, N. J. 35-37

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

Фарма з добрим бізнесом до спродажи коло Hartford, Conn. 50 акрів доброї ґеї взаміній землї з новими будинками, 14 штук худоби, кухня і стодарня, всі знаряди і машинерія в кухні. Бензинова машина порушає всі торкрі і другі машини. Три робітники роблять в кухні. Продаж з кухні, і стодарні $800 місячно, а з молока $100 місячно. Автомобіль Reo на 5 осіб, своя фабрика до виробу яблочника, великий сад і богато ягодів. Продається з причини лихого здоровя. Ціна $5.500; готівкою $4.000, а решта на спдачу. Голоситись від 6 до 10. годині вечер. Павло Кутинський, 283 Ave. B, New York, N. Y. 32-36

НАЙКРАЩІЙ **КІТЛЬОВ** ВИНАРНІ „СТАРОГО БАЗАРУ" ВИНАЙДЕШ КОЖДОМУ В ДЕПОЗІТ
SICHOVY BAZAR,
94 E. 7th St.
NEW YORK, N. Y.

ХТО ВИНЕН?

Кенько уміється в Америці тому, хто не знає анґлійського язика. Він не може навіть обмінити Американськими, що він знає або що вміє. Без знаини анґлійського язика Ви дохожий на много. Учіться його а буде Вам лекше жити. Після нашої легкої методи. Ви навчитесь його протягом 3 місяців. Пробну лекцію і подрібности висилаємо за 10 центів грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте:

First American Preparatory School,
525 W. 47th Street, Dept. 46,
New York, N. Y.

НИКОЛАЙ ГЕРМАН
DELICATESSEN
227 Ave. B, між 14th St., New York

Український склад мясних виробів найлїпшого гатунку, як: сардонова, ковбаса, шинка, індиєна сардонова, кишка сальцесон свого власного виробу, — ЦІНИ УМІРКОВАНІ, УСЛУГА ЧЕСНА.

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ

Перший Український Хіропрактор

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить всякі важкі хороби так

МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН

Пн Пора офіс: 235 E. 18th Street.

Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 7. веч. В неділї від 10. до 1.

Passaic, N. J. офіс: 52—2nd St., Вівторок, четвер, субота, від 12 до 8. вечер.

DR. M. SMITH
16 E. 7th ST., NEW YORK
Tel. Orchard 4072
возле Церкви св. Юрія

Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найдосвідчаїй електричні апарати.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ З АКУШЕР.

Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділї до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР. вос

Години урядові: 12-2 пополуд. і від 6-8 вечер, а в неділї і свята від 10. рано до 2. пополуд. Телефон Stuyvesant 4406.

Dr. JOHN SMITH, Pa.
327 E. 77th St., New York, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає медичали безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
304 — 2nd AVENUE,
між 17. а 18. улицею
NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.
ЛІЧИТЬ ВСІ ХРОНІЧНИ ЗАСТАРІЛІ СЛАБОСТИ МУЩИН.
ЛІКАРСЬКА ПОРАДА ДАРОМ.

Dr. ZINS
110 EAST 10th STREET,
NEW YORK.

Год. від 9. рано до 8. вечер.
В неділї від 9. рано до 2. пополудни.